

Nederlandsch Tijdschrift voor Postzegelkunde.

Orgaan der: NEDERLANDSCHE VEREENIGING VAN POSTZEGELVERZAMELAARS.

GEREDIGEERD DOOR

J. B. ROBERT, Balistraat 57, 's GRAVENHAGE.

Juli 1910. - Jaargang XXVII: 309; Nieuwe Reeks: 185. - No. 7.

KLEUREN.

(Vervolg van blz. 85.)

E. Grijsgroen.

Alle voorgenoemde groene kleuren leveren, bij toevoeging van meer of minder zwart, de „grijsgroene” tinten, waarvan, men kan dit wel nagaan, de verscheidenheden zeer groot in aantal en scherp in afwijking kunnen zijn. Bij menging met zwart worden de blauwgroene kleuren: „matgroen”, „blauwachtig grijsgroen” en „matblauwgroen”, en de

geelgroene kleuren: „matgeelgroen”, „olijfgroen” en „saliegroen”; het „bronsgroen” is geelgroen met veel zwart en ros.

Hier dient te worden opgemerkt, dat de „grijsgroene” tinten, alle zeer zwak, door den invloed van het licht „vergeelen”. Er worde niet vergeten, dat alle grijsgroene uit de menging van meerdere verfstoffen of inkten ontstaan, en, kunnen hierdoor, bij een gelukkige keuze, in drukkerijen zeer fraaie nuances verkregen worden, met den tijd de eene of andere tint wordt aangedaan, waardoor de oorspronkelijke wordt gewijzigd.

Bij zegeldruk is het voor de betrokken Postbesturen juist van groot belang, dat de drukker tinten laat samenvoegen, welke zelfs bij aanraking met water reeds veranderen. Het behoeft dus niet te worden betoogd, hoe zwak vele van de bedoelde tinten zijn. Toch wordt verwezen naar de door de la Rue & Co voor de zegels van het Britsche Rijk bereide tinten, waaronder er zijn dié geheel wit worden in zonlicht — neem o. a. de Engelsche der uitgifte 1883 — en bij nat maken geheel verdwijnen.

Tot maatstaf van overgaande kleurtinten neme men: Bleekgrijsgroen. *Wurtemberg*, D. 50 Pf., 1881.
Donkergrijsgroen. *Luxemburg*, 30 c., 1882.
Matgroen.

Antigua,
St. Lucia,
Sierra Leone,
Tobago,
Trinidad,

} 1/2 d., 1882.

(Deze, en de navolgende behooren tot de „blauwachtige” grijsgroene. Iets meer zwart is

in de dollarwaarden, olifantstype, der *Maleische Staten*, *Perak*, *Selangor*, de 1 sh. 1894 van *Zululand*, en de 1 c. 1902, Edward, van *Malakka* — Hoewel eenigszins krachtiger groen, dat meer spreekt, behooren daartoe ook de groene van *Engeland*, uitg. 1883, en de 1 *skill*. 1887.

Matblauwgroen. *Engeland*, 2 d., 1887. (Deze verbindt de matgroene aan de blauwgroene. — Als verbindings tint tusschen de mat- en de zuiver groene, worde genomen de 1 centesimo, litografie, 1904, van *Uruguay*, terwijl *Siam*, 1 att, 1900, voor de verbinding tusschen de bronsgroene en de blauwgroene, en *Bosnië*, 2 Kr., 1906, voor die tusschen de grijsgroene en zwartgroene kunnen dienen. — Hoe is 't mogelijk, dat dit zegel „grijs” groen kan worden genoemd! Even foutief is de benaming *zeegroen*, gegeven aan de 2 d., CC, 1864, van *Ceylon*. Minder verkeerd, hoewel toch op de massa niet toepasselijk, is het „olijf” groen, waarmede alle (!!!) catalogi de 1 franc der *Fransche Koloniën* benamen. Een enkele noemt de 1 fr., 1877, *bronsgroen*, maar niet één noemt de 1 fr., 1881, aldus, en, zou men de kleur op *zuiver wit papier* zien, den invloed van het gele papier kunnen buitensluiten — men bemerkt hoeveel den mensch ontbreekt, om alles zoo juist mogelijk te kunnen beschouwen — dan zou niemand die kleuren kent, dit zegel „olijf” kunnen noemen. Geen van de 1 franc-zegels is zuiver grijs- of olijfgroen: alle behooren tot de „bronsgroene”, al leveren zij ook nuances op, welke doen weifelen.)

Olijfgroen. *Paraguay*, 1 peso, 1892. (*Zuiverste tint*.)
Matgeelgroen. *Indo China*, 1 fr. 1904. (*Geen olijf*.)
Licht saliegroen. *Transvaal*, 4 d., 1878.
Donker „ ” *West Australië*, 6 d., 1860. (Deze tinten, speciaal Engelsche, behooren tot de matgeelgroene.)
Mirtegroen. *Ceylon*, 5 d., 1864.
Bronsgroen. *Chili*, 1 peso, 1908. (*Zuiverste tint*.)
Indo China, 1 c., 1904. (*Matter en geler*.)
Fr. Koloniën, 1 fr., 1877 en 1881.

Hiermede kan de hoofdgroep worden besloten. Het is jammer, dat het zoo moeielijk is een schijnbaar zeer onbeduidende zaak tot stand te brengen. Het eenige middel zou „Kapitaal” heeten. Zou er één

persoon, of een groep van personen haar op touw zetten, dan waren binnen enkele jaren *alle* verkeerdheden, welke de vele „handboek-catalogi” en „gewone” catalogi verspreiden en doen „inwortelen” — zij zijn voor de meerderheid als het ware „leerboeken” — uitgeroeid. Gelijkheid van begrip, gelijkheid van ordening, gelijkheid van nummers, gelijkheid van „kleurbenamingen”, enz., zouden het kwaad doen verstikken, dat nu welig bloeit. Zooals het nu is, gaat het nooit, dat spreekt van zelf. De „ouden” zijn „te oud” om het goede te begrijpen of een wijziging te dulden; de „jongen” te onverschillig, te loom, te gemakzuchtig, om iets in die richting ten goede „doortezetten”, (want het zou hun wel gelukken, zoo zij maar de „kracht”, de „geesteskracht”, en den wil bezaten, door te voeren wat zij wenschten,) de bewerkers, zoo al „kundig”, waarvan *niets* getuigt, zullen het allerminst zich vermoeien om een verbetering te ondernemen, waartoe zij niet „gedwongen” worden, en de groote hoop, die juist door die verkeerdheden „zaken” maken, denken in dit leven er niet aan hun „Dorado” te vernietigen. Iedereen zal na jaren de kleur nog zien benaamd, juist zóó als ze niet zijn en de „groote geesten” onder al die „specialisten” zullen *indigo* blijven noemen het papier van de 1 c. van Frankrijk, daar hunne „grootheid” alleen in eene „onkunde” bestaat, welke door een magazijn-voorraad zegels, in allerlei nooit bestaan hebbende tinten, tandingen, papiersoorten, drukkersvuilnis enz. wordt bedekt, al wordt zij door hen die hun „broodje met kaas” eraan verdienen ook „verguld”.

Na afhandeling van de „*secundaire*” kleuren, nl. die, welke uit de samenvoeging van *twee* „*primaire*” kleuren ontstaan, komt men tot die, welke wordt verkregen door *drie* oorspronkelijke kleuren samentemengen, nl.:

BRUIN.

Door de drie kleuren blauw, geel en rood, gelijkelijk verdeeld, met elkander te vermengen, verkrijgt men het „*zuivere*” bruin. De tint wordt, wat allen duidelijk is, door de onevenredige hoeveelheid dier kleuren, zonder toevoeging van zwart, gewijzigd, en kan zoodanig veranderen, dat het *oorspronkelijke* „bruin” niet meer wordt gezien.

Het zwart is, zooals men weet, *geen* kleur, omdat het niet wordt gevonden in het kleurenbeeld der zon, en geboren wordt bij het wegsterven van het licht. De kunst echter heeft een kleursel gemaakt dat zwart is, en uit zulk kleursel wordt, met behulp van andere gekleurde inktsoorten, in de drukkerij het „bruin” gemaakt. Men begrijpt hoe groot daardoor het aantal tinten en ondertinten kan worden. De voornaamste leveren uit:

Bruin met meer blauw: grijsbruin, violetbruin, groenbruin, natuurlijk bergbruin (oker, bruin ijzeroker).

Bruin met meer rood: kastanjebruin, chocoladebruin, roodbruin, gebrande Sienna-aarde, van Dijck's bruin, gebrande omber.

Bruin met meer geel: geelbruin, bister (roetbruin, in de technische beteekenis; het bister wordt door velen

„geel” gewaand), bergteerbruin, zwartbruine aardharskleur (mummiebruin), natuurlijke Sienna-aarde.

Dat de catalogi de meeste bruinkleurige zegels, zoo een groot waardeverschil het niet noodzakelijk maakt, eenvoudig met „bruin” bestempelen, zal gedeeltelijk in de moeielijkheid van onderscheiding schuilen: specialisten en gewone philatelisten zijn evenmin kleurenkundigen als drukkundigen.

In het algemeen zijn de bruine kleuren standhoudend. Zij kunnen het licht zeer goed verdragen, leveren zeer fraaie tonen en lijden niet aan de gebreken en onvolmaaktheden der zegels in andere tinten gedrukt.

A. Bruin, met grootere hoeveelheid blauw.

Bruin.	<i>Argentinië</i> , 4 c., 1873. (<i>Zuivere tint.</i>)
Natuur-omber.	<i>Egypte</i> , 1 mill., <i>nü in koers.</i>
Grijsbruin.	<i>België</i> , 10 c., 1863.
Lichtgrijsbruin.	<i>Grenada</i> , 8 d., 1883. (Deze leidt naar de „ <i>groenachtig</i> ” bruine, welke, door het „ <i>olijfachtige</i> ”, naar de „ <i>geel</i> ” bruine voeren.)
Groenbruin.	<i>Nicaragua</i> , 5 c., 1898.
Olijfbruin.	„ 15 c., 1905.
Violetbruin.	<i>N. Brunswijk</i> , 1 c., 1860.
Helderbruin.	<i>Canada</i> , 10 c., Edward.
Wijnbruin.	<i>Argentinië</i> , 2 c., 1908.
Lilabruin.	<i>Paraguay</i> , 10 c. (<i>Zuiver</i> lilabruin, verbindt deze aan de violetbruine tinten, meer of minder blauw- of roodkleurig violetbruin. — Men lette vooral op het verschil. De beide <i>N. Brunswijk</i> 1 c., 1860 b. v., verschillen zeer veel in waarde. De violette is in ongebruikten staat <i>tienmaal meer</i> waard dan de <i>lilakleurige</i> . — Degenen, die de genoemde zegels, ter bevestiging van hunne kennis en ter verzekering van hunne belangen naast elkander stellen, zullen niet aarzelen te erkennen, dat eene benaming van overigens zeer onderscheidbare tinten, niet goed mogelijk is, wil men niet vervallen in uitgebreide samenstellingen, als: geelkleurig geel-violetbruin, en dergelijke toch zinloos blijvende termen.)
Hoogbruin.	<i>Malakka</i> , 5 c., 1882. CC.
Geelbruin.	<i>Italië</i> , 1 c., 1901. (<i>Overgangstint.</i>)
	<i>Portug. Kol.</i> , 50 c., 1903. (Beide zeer onderscheiden van tint: de eene <i>donker</i> , de andere <i>licht</i> .)

B. Bruin, met grootere hoeveelheid rood.

Roodbruin.	<i>Japan</i> , 50 sen, 1899. (<i>Echte tint.</i>)
	<i>Venezuela</i> , 3 bol., 1901; Esc. (<i>Id. id.</i> — Beide verschillen, doordat de 50 s. <i>boekdruk</i> en de 3 b. <i>plaatdruk</i> is.
Gebr. Sienna.	<i>Ver. St. v. Am.</i> , 5 c., Columbus.
Chocolade.	<i>Ceylon</i> , 5 d., 1864.
	<i>Spanje</i> , 1 real, don Carlos. (<i>Veel bleeker.</i>)
	<i>Brazilië</i> , 260 real, dom Pedro. (<i>Zeer donk.</i>)
Oranjebruin.	<i>Haiti</i> , 10 c., 1903. (Deze tint verbindt de roodbruine aan de bruingele; de roodbruine worden verbonden aan de bruinroode door de waarden in millesimas der uitgifte 1898, voor <i>Porto-Rico</i> en <i>Philippijnen</i> , aan de geelbruine door het portzegel 20 c. van <i>Nicaragua</i> ; aan de <i>bister</i> kleurige door de 60 Heller van <i>Oostenrijk</i> , uitgifte 1900.)

Oker.

België, Portzegel 50 c. (Dit zegel is feitelijk gedrukt in dezelfde, alleen iets lichtere kleur, als dat van *Haiti*, hiervooregenoemd, en de 2 shill. van *Samoa*. De drukwijze bedriegt echter, door verschil in effect en volheid, ons oog. Dat van *België* is boekdruk, de 10 c. *Haiti* plaatdruk en de 2 s. *Samoa* steendruk.

Hierop dient te worden gelet, wil men de tinten goed beoordeelen.)

Van Dijck.

Paraguay, 60 c., 1904/08.

Gebrande omb. *Italië*, 30 c. (De tint helt naar chocolade over.) (Wordt vervolgd.)

's Gravenhage.

HOOFDREDACTEUR.

NIEUWE UITGIFTEN, AFWIJKINGEN, ONTDEKKINGEN, BIJZONDERHEDEN.

A. — NEDERLAND EN KOLONIËN.

DOOR

J. B. ROBERT en J. E. BOHLMMEIJER.

NEDERLAND. — In de tweede helft van Juni zijn aan verschillende kantoren de, op blz. 67 aangekondigde, tweekleurige 17½ cent-zegels in gebruik genomen. Er is dus te vermelden:

F. W. P.; blanke gom; gestand 12½. — 17½ cent, beeltenis grijs, omlijsting blauw. (Tweekleuren-druk.)

INDIË. — Van ons geacht medelid den Heer A. Roes, *Haarlem*, zag ik een gebruikt, curieus exemplaar van het portzegel 20 c. met „CENT”, type III. Daarop is het woord „CENT” geheel weggefallen en ziet men van den zwarten druk alleen het getal „20”.

In October 1909 konden wij hier de ontvangst uit Indië van de portzegels met „CENT” van 2½, 5, 40, 50 en 75 melden. Wij verzochten toen, doch wachten tot nu toe te vergeefs, om de officieele mededeeling van de in gebruikneming. Is deze niet verschenen?

Het zelfde geldt ook voor het frankeerzegel van 4 cent, dat hier nog moet worden opgegeven

F. W. P., blanke gom; 12½. — 4 c. blauw.

P. 1910. W. P., blanke gom; 12½. — 2½, 5, 40, 50 en 75 c. rood.

Vergelijk nu eens het portzegel van 30 cent met „CENT”, dat zich zoolang heeft schuil gehouden, met deze juist verschenen portwaarden. U zal dan het verschil in de tint van rood opvallen en bemerken dat de gom nu „blank”, bij dat van 30 c. „geel” is.

Zoo terloops meldde ik voor eenigen tijd dat bij de tegenwoordige Indische 2½ cent-portzegels er gevonden

den zijn met in lengte verschillende breukstreep. De Heer A. Roes dank ik de volgende opgave:

„Het is mij gebleken dat met lange breukstreep 18 zegels op een vel te vinden zijn, en die zijn als volgt geplaatst:

1e rij, no. 3 van links.	12e rij, no. 1 van links.
3e » » 6 » »	13e » » 6 » »
4e » » 2 » »	14e » » 4 » »
5e » » 1 » »	16e » » 1 » »
6e » » 3 » »	17e » » 5 » »
7e » » 6 » »	18e » » 4 en 5 » »
8e » » 7 » »	19e » » 9 » »
11e » » 9 » »	20e » » 1 en 7 » »

„De korte breukstreep is blijkbaar hoogst zeldzaam, ik vind er slechts 2 op een vel, het eene zit op de 5e rij, no. 8 van links, maar ik kan niet meer constateeren, waar ik het andere uitgenomen heb.”

SURINAME. — Hoewel van geen belang voor postzegelverzamelaars, meld ik dat de Heer Jan de Vries te *Paramaribo* mij het tegenwoordige frankeerzegel van 25 cent zond, overdrukt in zwart als cliché aanduidt. *)

Amsterdam, 1 Juli 1910. J. E. BOHLMMEIJER

*) Wij danken de Heeren J. de Vries, A. H. J. Vos, en V. M., allen op *Suriname*, en de firma G. Keiser en Zoon, 's Gravenhage, voor de aankondiging resp. toezending of voorlegging van voornoemd „plakzegel”. (HOOFDREDACTEUR.)